

Psychiatrize transgender identity

doc. MUDr. Luděk Fiala, Ph.D., MBA

Psychiatrická klinika, odd. sexuologie, FN Plzeň, Lékařská fakulta UK v Plzni

Sexuologický ústav 1. LF UK a VFN Praha

IPVZ Praha – katedra sexuologie

Tento přehledový článek se zabývá nejen historickým, ale také současným přístupem k velmi závažné medicínské problematice, kterou je transgender identita. Věnuje se procesu psychiatrizace transgender identity, ale také změnám v diagnostických klasifikacích a vývoji afirmativní péče. Zabývá se úlohou psychiatrie v procesu tranzice a také kontroverzemi, spojenými s diagnostikou tzv. genderové dysforie. Zaměřuje se také na vztah mezi transgender osobami a zdravotní péčí. Článek by měl přinést pohled na moderní přístupy a trendy, které povedou k podpoře transgender problematiky a k její depatologizaci.

Klíčová slova: afirmativní péče, genderová dysforie, psychiatrická porucha, transgender identita.

The psychiatry of transgender identity

This review article addresses not only historical but also contemporary approaches to the significant medical problem of transsexuality. It examines the psychiatric processes associated with transsexuality, as well as changes in diagnostic classifications and the evolution of affirmative care practices. The role of psychiatry in the transition process is explored, along with the controversies surrounding the diagnosis of gender dysphoria. It also focuses on the relationship between transgender people and health care. The article aims to present modern perspectives and trends that support the transgender community and advocate for the depathologization of transgender identity.

Key words: affirmative care, gender dysphoria, psychiatric disorder, transgender identity.

Úvod

Psychiatrize transgender identity je dlouhodobým tématem, které ovlivňuje nejen zdravotnictví, ale také širší společenské vnímání genderové identity. V minulosti byla transgender identita často považována za duševní poruchu, což následně vedlo k její stigmatizaci a diskriminaci transgender osob, což mělo vlastně za následek patologizaci transgender identity (1).

Tento pohled se promítl také do diagnostických klasifikací, jako je DSM (Diagnostický a statistický manuál duševních poruch/Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders), který vydává Americká psychiatrická asociace (American Psychiatric Association) a slouží jako standardní

klasifikační systém pro diagnostiku duševních poruch) (2). První verze DSM byla vydána v roce 1952. Od té doby prošla několika revizemi, které vždy reflektují aktuální poznatky v oblasti psychiatrie a psychologie, a také ICD (Mezinárodní klasifikaci nemocí/International Classification of Diseases, což je celosvětově používaný systém pro klasifikaci nemocí a zdravotních stavů, který spravuje Světová zdravotnická organizace (WHO) a slouží ke standardizaci diagnóz, které jsou používány ve zdravotnictví, výzkumu a statistice). První verze ICD byla vydána v roce 1900, aktuální verze má číslo 11 a byla schválena v roce 2019 (3) a je nyní postupně implementována v různých zemích. Co se týče České republiky, není ještě

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: Psychiatr. praxi. 2025;26(1):16-18

<https://10.36290/psy.2025.003>

Článek přijat redakcí: 11. 9. 2024

Článek přijat k tisku: 9. 10. 2024

doc. MUDr. Luděk Fiala, Ph.D., MBA

Ludek.Fiala@vfn.cz